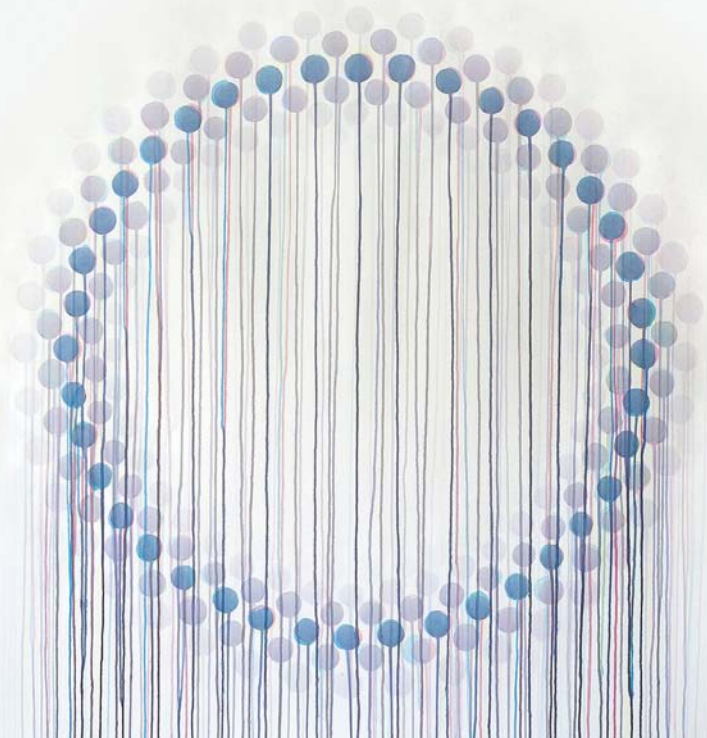

BIS

LAURI PORRA ENTROPIA

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA
PAPERI T JAAKKO KUUSISTO

Termodynamiikan toinen pääsääntö: $\Delta S > 0$

Entropia mittaa sekä epäjärjestyä että ajan suuntaa. Aika etenee kasvavan epäjärjestyksen suuntaan.

Epäjärjestys kasvaa esimerkiksi, kun astia rikkoutuu tippuessaan lattialle. Koemme, että se on luonnollinen asioiden etenemissuunta. On hyvin epätodennäköistä nähdä rikkoutuneen astian kokoontuvan takaisin ehjäksi.

Samoin epäjärjestys kasvaa kun astialliset kylmää ja kuumaa nestettä sekoittuvat yhdessä kädenlämpöiseksi liuokseksi. Liuoksesta ei voi enää koskaan erottaa alkuperäisiä kylmää ja kuumaa komponenttia vaan ne ovat sekoittuneet lopullisesti.

Hypoteettinen täydellinen järjestys toteutuu vain täydellisessä kiteessä absoluuttisessa nollalämpötilassa. Täydellinen epäjärjestys puolestaan toteutuu, kun maailmankaikkeus on tasaista kaasua ilman tiheys- tai lämpötilaeroja.

Fysiikan professori Simo Huotari

Second law of thermodynamics: $\Delta S > 0$

Entropy can be used to measure both disorder and the direction of time. We go forward in time as disorder increases.

For instance disorder increases when a porcelain vase breaks as it falls on the floor. We perceive that this is the natural progression of time. It would be highly unlikely to see a broken vase ever become whole again by itself.

Likewise, disorder increases when cold and hot water are mixed together creating a warm solution. It is impossible to separate the cold and the hot components in the warm solution. They are permanently mixed.

Hypothetical perfect order can only be found in a perfect crystal in absolute zero temperature. Perfect disorder, on the other hand, will occur if the universe becomes a mere homogeneous gas without any variations in density or temperature. According to current scientific consensus, that is what will eventually happen.

Simo Huotari, professor, Department of Physics, Helsinki University

PORRA, LAURI (b. 1977)

- 1 KOHTA (2016) Text: Henri Pulkkinen 18'56
PAPERI T *vocals* · SAMULI KOSMINEN *additional percussion*
VILI OLLILA *organ* · FÄTIMA BOIX CANTÓ *clarinet*

DOMINO SUITE (2017) 16'53

- 2 Stasis 6'02
3 Domino 6'05
4 Surrender 4'44
JONAS RIIPPA *drum set* (Domino) · AKI RISSANEN *piano* (Stasis, Surrender)

ENTROPIA (2015) 27'52

Concerto for electric bass

- 5 I. 9'45
6 II. (violin solo: Maaria Leino) 6'23
7 III. (cadenza: Juha Lauronen, Sami Koskela, Walter Witick, Tuomo Huhdanpää) 5'42
8 IV. 6'00

LAURI PORRA *electric bass*

- 9 Bonus track: KOHTA, instrumental version 18'32

TT: 83'18

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA

JAAKKO KUUSISTO *conductor*

All works in manuscript, © Lauri Porra

LAURI PORRA AND AKI RISSANEN

Johdanto

Olen elänyt aina musiikin äärellä. Isoisoisäni oli säveltäjä (Jean Sibelius), isoisäni kapellimestari (Jussi Jalas), äitini orkesterimuusikko ja isäni harrastelijajazzmuusikko. Sellonsoiton aloitin viisivuotiaana, lapsuuteni meni lähinnä klassisen musiikin parissa lukuun ottamatta isäni jazzbändin harjoitusten seuraamista. Murrosikäni myötä minulle syntyi halu tutustua musiikkiin laajemmalti. Havahduin musiikin loppumattomaan maailmaan, rockmusiikin pidättelemättömyyteen, latinalaisamerikkalaisten rytmien imuun, elektronisen musiikin hypnoottiseen transsiin, jazzmusiikin vuorovaikutuksellisuuteen, punkmusiikin raakaan voimaan, hip-hopin oivaltavuuteen, barokkimusiikin herkkyyteen, suurten sinfonioiden monumentaalisuuteen ja metallimusiikin väsymättömyyteen. Suhtauduin intohimoisesti miltei kaikkeen musiikkiin mihin tutustuin, halusin oppia ymmärtämään niiden jännittäviä maailmoja, historiaa ja erilaisia esteettisiä lähtökohtia. Ammatillisella urallani niin säveltäjänä kuin soittajanakin olen työskennellyt mm. heavy metallin, jazzin, progressiivisen rockin, punkin, elektronisen musiikin, maailmanmusiikin ja elokuvamusiiin parissa. Minulta usein kysytään mitä tyyliä musiikkini edustaa, en ole tähän päivään mennessä osannut vastata kysymykseen. Säveltäessäni pyrin seuraamaan lähinnä sydäntäni ja tehdä sellaista musiikkia mitä tahtoisin itse kuunnella. Musiikkityylistä tai sen lähtökohdista riippumatta kaikkien musiikintekijöiden päämäärä on sama: Luoda ääntä ja musiikkia joka herättää kuuntelijoissa tunteita ja ajatuksia, käydä dialogia kuuntelijan kanssa.

Työskentelytapaani on luontevaa ottaa loppuvaiheessa mukaan kollegoita, joiden kanssa työstää yhdessä esimerkiksi äänen jälkituotantoa tai orkestraatiota. Viime vuosina olen työskennellyt läheisesti orkestroija/kopisti Vili Ollilan kanssa jonka kanssa orkestroin yhdessä *Kohdan* ja *Domino*-sarjan.. *Entropian* olen orkestroinut Mikko Hassisen kanssa mutta revisoimme sitä uudestaan Vili Ollilan ja Jaakko Kuusiston kanssa, joka muokkasi *Entropian* III-osan orkestraatioita. Levyn jälki-

töissä suuressa roolissa oli Samuli Kosminen, joka tuotti bassokonsertton bassoäänitykset, soitti ylimääräisiä lyömäsoittimia ja jälkikäsittelee ääntä kaikkiin teoksiin. mm. Entropia-konsertton toisen osan alun äänikollaasi sisältää pelkästään bassokitaralla tuotettua ääntä, jotka soitin bassollani ja joita Samuli käsittelee erilaisin efektein. Olen suunnattoman kiitollinen BIS-levy-yhtiölle, Sinfonia Lahdelle, sen henkilökunnalle, tuottaja Ingo Petrylle, Jaakko Kuusistolle ja kaikille muille, joiden ansiosta tämä levy on saatu tehtyä. Kiitos!

Kohta

Olin jo pitkään kiinnostunut tekemään teoksen, jossa räppäri toimisi orkesterin solistina. Paperi T (Henri Pulkkinen) on äärimmäisen mielenkiintoinen tekstittäjä ja ilmaisuvoimainen artisti, ja hän oli heti innostunut lähtemään mukaan hankkeeseen. Teoksessa tarkoitus ei ole soittaa orkesterilla räppiä tai räpätä klassisen musiikin tyyliin, vaan ajatus on luoda yhdessä uusi musiikillinen maaperä ja kohdata siellä tasavertaisina. Kaikki tuovat omat eväänsä paikalle, ja katsotaan mitä siitä syntyy. Omanlaisensa lisän teokseen tuo myös Samuli Kosminen lyömäsoittimet ja ääniefektoinnit. Itse soitan teoksessa Omniwerkiä. Kyseessä on vuonna 2014 valmistunut uniikki soitin, eräänlainen yhdistelmä kahdesta historiallisesta soittimesta: lautenwerkistä ja Leonardo Da Vincinkin piirustuksiin perustavasta viola organistasta, koskettimin soitettavasta jousisoittimesta. Soittimen ovat suunnitelleet ja rakentaneet Jukka Ollikka sekä Jonte Knif.

Domino

Domino on kolmen kappaleen kokonaisuus orkesterille ja solist(e)ille. Levytyksellä solisteina toimivat Joonas Riippa jazzrumpusetissä ja Aki Rissanen pianossa. Samuli Kosminen äänen jälkikäsitteily on myös merkittävässä osassa kappaleita. Solisteina voisi yhtä hyvin toimia esimerkiksi kolme klassista lyömäsoittajaa. Kun

teen musiikkia solisteille, minua kiinnostaa solistin persoonan esilletuominen esityksessä ja tahdon joskus antaa solistille niin vähän informaatiota kuin mahdollista, näin haastaen solistin itsensä osallistumaan konkreettisemmin teoksen esitykseen. *Dominossa* esimerkkinä *Stasiksen* ja *Surrenderin* solististemmat ovat perinteiseen tyyliin kirjoitettu selkeästi ulos, mutta *Domino*-osassa ei solistin nuottirivillä ole oikeastaan juuri mitään muuta kuin muutama verbaalinen ohje ja isku. Tämä tuo mielestäni myös mielenkiintoa teokseen, yleisö ei välttämättä tiedä milloin joku asia on kirjoitettu tarkkaan nuottiin ja milloin improvisoidaan hetkessä. Tahdon kuulla solistin persoonan ja sielun, hän saa tehdä teoksesta omanlaisensa. Nautin myös solistin viemisestä hänelle epätavalliselle maaperälle, esimerkiksi haastaen klassisen muusikon improvisoimaan tai, kuten tässä tapauksessa, laittaa kokenut jazzrumpali sinfoniaorkesterin eteen.

Entropia

Entropia-konsertossa kohtaa kaksi toisillensa ulkopuolista elementtiä, sinfonia-orkesteri ja bassokitara. Kohtaus synnyttää helposti epäjärjestyä koska molempien instrumenttien historia ja esteettiset arvot ovat lähtökohtaisesti erilaisia. Toisen rikkaus, saattaa toiselle kuvata köyhyyttä. Pahimmassa tapauksessa maailmat voivat olla sokeita toistensa suuruudelle.

Allegoriana *Entropiasta* käytän kahden ihmisen välistä kohtaamista ja yhteyden jakamista. Kaksi erillistä maailmaa kohtaa, synnyttäen epäjärjestyä molempien alkuperäisessä maailmankuvassa ja kokemuksessa itsestä. Toisin kuin kuumalla ja kylmällä vedellä, tai putoavalla astialla, ihmisellä on oma tahto. Hän voi kokea muutoksen rikastuttavana tai tuhoavana voimana. Epäjärjestys voi parhaimmillaan toimia vahvuutena ja rikastavana elementtinä kohti uutta rajatonta maailmaa.

© *Lauri Porra 2017*

Lauri Porran nimi oli toki ollut tiedossani jo aiemminkin, mutta hänen muusikkoutensa alkoi valjeta minulle siinä vaiheessa, kun hän oli liittynyt Stratovarius-yhtyeeseen. Ajelin autolla jonnekin ja tapani mukaan kuuntelin radiota, josta sillä hetkellä tuli uusia metallimusiikkilevytyksiä kartoittanut ohjelma. Stratovariuksen uusi kappale varasti huomioni, eikä vähiten melkeinpä röyhkeän virtuoosisen bassolinjansa vuoksi. Kävi ilmi että Laurihan se siellä jo jätti jälkeään yhtyeen tuotantoon.

Jonkin verran myöhemmin aloin huomata Laurin nimeä enemmän elokuva-musiikin puolella. Vaikka siellä harvoin pääsee säveltämään suuria kokonaisuuksia joilla musiikissa useimmiten arvostusta saavutetaan, vaatii elokuvaan säveltäminen silti monipuolista ja ehdotonta käsityötaitoa. Uskoisin että Laurille tämä vaihe on ollut luonnollinen osa hänen matkaansa kohti täysimittaista orkesterisäveltämistä.

Kun Suomi pikkuhiljaa valmistautui Jean Sibeliuksen 150-vuotisjuhlintaan vuonna 2015, Lauri teki töitä uuden, suurimuotoisen sävellyksen parissa: syntymässä oli sähköbassokonsertto jonka hän soittaisi luonnollisesti itse. Teos, joka sai nimen *Entropia*, valittiin kantaesitettäväksi konsertissa jolla Sinfonia Lahti avasi Sibelius-juhlavuoden ohjelmistonsa, ja minulla oli ilo toimia kantaesityksen kapellimestarina. Esityksiä tehtiin samantien useampi; teimme sekä koululaiskonsertteja että virallisen kantaesityskonsertin. Innostus oli suurta, eikä yllättäen: *Entropia* on luonnollinen ja saumaton yhdistelmä perinnettä ja uutta, komeita elokuvallisia tehoja ja metallimusiikin mausteita. Ja Lauri itse kruunasi esityksen omalla vangitsevalla esiintymisellään.

Itselleni oli heti selvää että teos tulee taltioida levyille, ja olen erittäin iloinen tämän nyt toteuduttua. Levyllä konsertolle tekevät seuraa muutamat Laurin vielä uudemmat teokset, jotka todistavat loppumattomasta mielikuvituksesta.

Jaakko Kuusisto

Lauri Porra on kansainvälisesti tunnustettu säveltäjä ja muusikko. Säveltäjänä ja orkesterinjohtajana Lauri on julkaissut kolme omaa nimeään kantavaa instrumentaalilevyä. Porran orkesteriteoksia ovat esittäneet mm. Trondheimin, New Bedfordin ja Bratislavan sinfoniaorkesterit, Sinfonia Lahti ja Radion sinfoniaorkesteri, joka kantaesitti 2016 Helsingin Juhlaviikkojen avajaiskonsertissa festivaalin Porralta tilaaman orkesteriteoksen *Kohta*, sinfoniaorkesterille, omniwerkille ja räppärille. Porra on säveltänyt myös musiikkia useisiin kotimaisiin elokuvaan ja TV-sarjoihin.

Vuonna 2016 Lauri Porralle myönnettiin pohjoismaisten musiikintekijä järjestöjen NPU-palkinto monipuolisista ansioistaan musiikintekijänä. Palkintoperusteissa Lauri Porraa kiitetään ennakkoluulottomasta rajojen ylittämisestä ja tyyli-lajien sekoittelusta. Porra voitti myös aiemmin samana vuonna Voitto-palkinnon vuoden parhaasta mainosmusiikista ja oli ehdokkaana Harpa Nordic Film Composer Award-palkinnon saajaksi Berliinin elokuvajuhlilla helmikuussa.

Muusikkona Porra tunnetaan musiikillisesti erityisen laaja-alaisena ja virtuoottisena soittajana. Hän johtaa omaa yhtyettään Lauri Porra Flyover Ensembleä, joka yhdistelee musiikkityylejä rock-jazzista klassiseen, elektroniseen ja elokuva-musiikkiin. Vuodesta 2005 hän on myös toiminut yli kolme miljoonaa levyä maailmanlaajuisesti myyneen Stratovariuksen basistina. Studiomusikkona Porra on esiintynyt yli 40 eri äänitteellä. mm. Apoclyptican, Uuden Fantasian, Asan ja Juice Leskisen levytyksillä. Porra on kiertänyt ahkerasti maailmaa konsertoimassa eri yhtyeiden kanssa esiintyen yli 50 maassa viidellä eri mantereella. Neljännen polven muusikko Porra on säveltäjämasteri Jean Sibeliuksen tyttärentyttärenpoika.

www.lauriporra.com

Paperi T (Henri Pulkkinen) tunnetaan suomalaisen rapin omaehtoisena ja itsenäisenä tekijänä. Hän nousi esiin helsinkiläisen Ruger Hauer -yhtyeen solistina ja on mukana yhtyeen vuodesta 2010 lähtien julkaisemalla neljällä albumilla. Lisäksi hän on julkaissut levyt DJ Kridlokkin ja Paavoharju-yhtyeen kanssa, ja hän toimii myös Radio Helsingin musiikkipäällikkönä. Paperi T julkaisi keväällä 2015 ensimmäisen oman sooloalbuminsa *Malarian pelko*. Se nousi julkaisuviikollaan Suomen virallisen albumilistan kärkeen, myi kultaa ja voitti kaksi EMMA-patsasta. Huhtikuussa 2016 sille myönnettiin suomalaisen musiikin arvostettu Teosto-palkinto. Paperi T poikkeaa tekstintekijänä suomalaisen rapin valtavirrasta.

Joonas Riippa on tullut tunnetuksi energisenä ja svengaavana rumpalina, jonka ilmaisu uloittuu free-jazzista rockiin. Riippa aloitti rumpujensoiton 15-vuotiaana, opiskellen ensin Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa. Sieltä hän siirtyi Sibelius-Akatemian jazz-osastolle. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Riippa on esiintynyt ja/tai levyttänyt mm. seuraavien taiteilijoiden/yhtyeiden kanssa: Verner Pohjola, Pepe Deluxe. Pohjoismaiden ja Euroopan lisäksi Riippa on esiintynyt Yhdysvalloissa, Kanadassa, Afrikassa, Aasiassa ja Venäjällä. Levytyksiä on kertynyt yli 30.

Aki Rissanen on jazzpianisti, -säveltäjä, yhtyeenjohtaja ja musiikkipedagogi. Hän opiskeli 12 vuotta klassista pianonsoittoa ennen kuin siirtyi opiskelemaan jazzia. Rissanen on opiskellut Kuopion ja Pariisin konservatorioissa sekä Sibelius-Akatemian jazzosastolla. Hän on voittanut merkittäviä palkintoja arvovaltaisilla festivaaleilla (Montreux, La Défense). Valtion säveltaidoimikunta myönsi Rissaselle taiteilija-apurahan vuosina 2009, 2012 ja 2016.

Samuli Kosminen on yksi maamme huippurumpaleista/-lyömäsoittajista. Muusikkona, säveltäjänä ja tuottajana Kosminen on tehnyt yhteistyötä lukuisen

kansainvälisesti tunnettujen taiteilijoiden kuten Kronos-kvartetti, Jónsi (yhtyeestä Sigur Rós), Jóhann Jóhannsson, Ólafur Eliasson, Alex Somers, Valgeir Sigurðsson, Emiliana Torrini, Trey Anastasio, Pekka Kuusisto ja monien muiden kanssa. Hän on esiintynyt yli 80 albumilla ja kirjoittanut musiikkia useisiin teatterikappaleisiin ja elokuvaan. Viimeisen vuosikymmenen aikana hänen pääyhteistyökumppaneitaan ovat olleet islantilaisyhtye Múm ja harmonikkataiteilija Kimmo Pohjonen.

Sinfonia Lahti nousi Osmo Vänskän ylikapellimestarikaudella (1988–2008) yhdeksi Euroopan merkittävistä orkestereista. Okko Kamu oli orkesterin ylikapellimestari syksystä 2011 kevääseen 2016, ja hänen seuraajansa on Dima Slobodeniouk. Vuodesta 2000 lähtien orkesterin koti on ollut puinen Sibeliustalo. Orkesteri on tehnyt monia menestyksekkäitä levytyksiä BIS-levymerkille voittaen kansainvälisiä palkintoja. Sinfonia Lahti on esiintynyt arvovaltaisilla festivaaleilla ja areenoilla kuten Amsterdamin Concertgebouwssa, Wienin Musikvereinissa ja Berliinin filharmoniaassa ja vierailut mm. Espanjassa, Japanissa, Saksassa, Etelä-Amerikassa, Yhdysvalloissa ja Kiinassa. Orkesteri järjestää Sibeliustalossa vuosittain syyskuussa kansainvälisen Sibelius-festivaalin.

Kapellimestari, säveltäjä ja viulisti **Jaakko Kuusiston** laaja-alainen ura musiikin parissa käynnistyi viulistina 1990-luvulla useiden kansainvälisten kilpailumenestysten myötä. Hän on yksi ahkerimmin levyttäneitä suomalaisia instrumentalisteja, jonka taltiointien joukosta löytyy paljon keskeistä suomalaista ohjelmistoa. Kuusiston sävellystuotanto pitää sisällään noin 30 opusta: kamari- ja laulumusiikkia, orkesteriteoksia ja oopperoita sekä elokuvamusiikkia. Hänen ohjelmistonsa on laaja myös kapellimestarina kattaen teoksia barokista aina aikamme musiikkiin, genrestä riippumatta. Kuusisto esiintyy säännöllisesti solistina ja kamarimuusikkona ja toimii tätä nykyä Oulun Musiikkijuhlien taiteellisena johtajana.

PAPERIT

About the album

I have always been surrounded by music. My great-grandfather was a composer (Jean Sibelius), my grandfather a conductor (Jussi Jalas), my mother an orchestral musician and my father an amateur jazz musician. I started playing the cello when I was five, and in my childhood I was mainly focused on classical music, apart from following the rehearsals of my father's jazz band. As a teenager I started to want to explore music in a broader sense. I became aware of music's infinite range – the unstoppable nature of rock music, the allure of Latin American rhythms, the hypnotic trance of electronic music, the interactivity of jazz, the raw power of punk, the shrewdness of hip-hop, the sensitivity of baroque music, the monumentality of great symphonies and the tirelessness of metal. I was passionate about almost all the types of music I came into contact with; I wanted to learn to understand their exciting worlds, their stories and their different aesthetic starting points. In my professional career both as a composer and as a performer I have worked with, for example, heavy metal, jazz, progressive rock, world music and film music. I have often been asked what style my music represents, and to this day I haven't been able to answer that question. When I compose, I try to follow my heart and write the sort of music that I myself would want to listen to. But whatever the musical style or point of departure might be, musicians are always aiming for the same thing: to make sounds and music that evoke feelings and thoughts from the listeners, and to engage in a dialogue with the audience.

An integral part of my working method is to involve colleagues in the final stages of composing a piece, collaborating with them for example on post-production or orchestration. For the last few years I have been working closely with the orchestrator and copyist Vili Ollila, together with whom I orchestrated *Kohta* and the *Domino Suite*. I orchestrated *Entropia* together with Mikko Hassinen, but later reworked it with Vili Ollila and Jaakko Kuusisto, who also revised the orchestration

of the third movement of the *Domino Suite*. Samuli Kosminen played an important role in the post-production of this disc, supervising the electric bass overdubs in *Entropia*, playing additional percussion instruments in *Kohta* and tweaking some bass sounds in all the works – for instance, the sound collage at the beginning of the second movement of *Entropia* contains only sounds that I played on the bass guitar and Samuli then processed with various effects. I am extremely grateful to the Lahti Symphony Orchestra, Jaakko Kuusisto, BIS Records, record producer Ingo Petry and everybody else who has helped make this project a reality. Thank you!

Kohta

For a long time I had wanted to write an orchestral work with a rapper as soloist. Paperi T is an extremely interesting text writer and an artist of great expressivity, and he was immediately keen to take part in the project. The idea is not for the orchestra to play rap, or for him to rap in the style of classical music, but rather for them to break new musical ground together, and face each other as equals. Everybody gave his own input in the creative process. Samuli Kosminen's percussion instruments and sound effects make a unique contribution to the work. I myself play the *omniwerk*. This is a unique instrument constructed in 2014, a sort of combination of two historical instruments: the *Lautenwerk* (lute-harpsichord) and the *viola organista* (based on drawings by Leonardo da Vinci), a bowed instrument played by pressing keys. My instrument was designed and built by Jukka Ollikka and Jonte Knif.

Domino Suite

The *Domino Suite* consists of three pieces for soloist(s) and orchestra. The soloists on this recording are Joonas Riippa on the jazz drum set and Aki Rissanen on the piano. Samuli Kosminen's sound processing also plays a striking part in the work.

The soloists might equally well be, for instance, three classical percussionists. When I write music for soloists, I am interested in bringing out the artist's personality in the performance, and I sometimes choose to give the soloist as little information as possible – in this way I challenge the player himself to participate more directly in the performance of the work. For example, in the *Stasis* and *Surrender* movements, the solo parts are clearly written out in the traditional manner, whereas in the *Domino* movement the soloist's sheet music doesn't contain anything much at all except for a few verbal instructions and accents. In my opinion this makes the work more interesting; the audience doesn't necessarily know whether what they are hearing is precisely notated or freely improvised. I want to hear the soloist's personality and soul; he should make the work his own. I also like the idea of taking the soloist into unfamiliar territory, for example by challenging a classical musician to improvise or, as here, placing an experienced jazz drummer in front of a symphony orchestra.

Entropy

In the *Entropy* concerto two contrasting elements are combined: a symphony orchestra and a bass guitar. The encounter readily produces disarray, as their history and aesthetic values are fundamentally dissimilar. That which one perceives as richness may be regarded by the other as impoverishment. In the worst case the two worlds may be blind to each other's greatness.

As an allegory of entropy, I use the meeting of two people, and their sharing of a connection. Two different worlds come into contact, creating disorder in each one's original world view and in the experience of the self. Unlike hot and cold water, or a falling dish, human beings have their own free will. They can experience change as an enhancing or a destructive force. Chaos can sometimes serve as a strength and as an enriching element in the quest for a new, unlimited world.

© *Lauri Porra 2017*

I first became properly aware of Lauri Porra as a musician many years ago. I was driving somewhere in my car and listening to a radio programme that presented new heavy metal releases. A new track from legendary Finnish group Stratovarius was played, and it immediately caught my attention, largely because of its unapologetic and totally virtuosic bass guitar performance. It turned out that Lauri had recently joined the band and was already making his mark.

Later I noticed his name popping up more and more frequently as a composer for film, expanding his musical language into many more fields of expression. The job of film composer may not be one that always gives you recognition as a serious composer, but it does require a great deal of craftsmanship in many directions – and for Lauri, it probably was a natural step in his evolution into a composer of orchestral concert music.

When Finland's music scene was beginning to prepare for Jean Sibelius's 150th anniversary year of 2015, Lauri was busy working on a major composition – a concerto for himself. The result – named *Entropia* – was selected to open the Lahti Symphony Orchestra's programming for that year, and I was fortunate to serve as conductor on that occasion. We played it a few times; in special events for school-children as well as for the general public. Everyone was excited, and it was easy to understand why. *Entropia* is a natural, seamless integration of the traditional and modern, of lush cinematic orchestral sound and metal influence. And Lauri is a master of his instrument as well as a captivating stage persona.

For me, it was instantly clear that this concerto needed to be on record, and I'm thrilled that it is now a reality. It is joined by even newer works from Lauri that give further evidence of his never-ending imagination. Every session we spent working on these creations was full of discovery and excitement.

Jaakko Kuusisto

Lauri Porra is a composer and instrumentalist of international renown. As a composer and conductor he has released three instrumental discs bearing his own name. His orchestral works have been performed by, for example, the Trondheim Symphony Orchestra, Lahti Symphony Orchestra, New Bedford Symphony Orchestra, Bratislava Symphony Orchestra and Finnish Radio Symphony Orchestra, which premièred a new commission, *Kohta* (for symphony orchestra, omniwerk and rapper), at the opening concert of the 2016 Helsinki Festival. He has also written the scores for several Finnish films and TV series.

In 2016 Lauri Porra was awarded the NPU Nordic Composer's Prize for his wide-ranging work in the field of music; in this context he was praised for his open-minded breaking down of boundaries and his combinations of genres. Earlier that year Porra also won the Voitto Prize for the best advert music of the year and he was nominated for a Harpa Nordic Film Composer Award at the Berlin International Film Festival.

As a musician, Porra is best known as a virtuoso player working with line-ups and artists representing many different genres. He leads his own Lauri Porra Fly-over Ensemble, combining musical styles ranging from rock and jazz to classical, electronic and film music. Since 2005 he has also played bass in Stratovarius, a leading Finnish metal band that has sold more than three million records worldwide. As a studio musician Porra has participated in more than forty recordings with Apocalyptica, Uusi Fantasia, Asa, Juice Leskinen and others. He has performed widely all over the world, giving concerts in more than fifty countries on five continents. A fourth-generation musician, Porra is the great-grandson of Jean Sibelius.

www.lauriporra.com

Paperi T (Henri Pulkkinen) is known as a spontaneous and individual Finnish rapper. He attracted attention as a soloist with the Helsinki-based Ruger Hauer group, and has been involved with the group since 2010, appearing on four albums. He also has released discs with DJ Kridlokk and the Paavoharju group, and works as head of music for Radio Helsinki. In the spring of 2015 Paperi T released his first solo album, *Malarian pelko (Fear of Malaria)*. This rose to the top of Finland's official album chart, became a gold disc and won two Emma Awards. In April 2016 he was awarded the prestigious Teosto Prize. As a text creator Paperi T is a unique personality on the Finnish rap scene.

Joonas Riippa is known as an energetic and electrifying drummer whose expressive range extends from free jazz to rock. He started drumming at the age of 15, studying at the Central Ostrobothnia Conservatory, then in the jazz faculty of the Sibelius Academy. Over the past ten years, Riippa has appeared and/or recorded with artists and bands including Vernerih Pohjola, Jukka Perko and Pepe Deluxe. He has performed not only in the Nordic countries and Europe but also in the United States, Canada, Africa, Asia and Russia. He has made more than thirty recordings.

Aki Rissanen is a jazz pianist, composer, ensemble leader and music educator. He studied classical piano for twelve years before beginning his jazz studies. Rissanen has studied at Kuopio and Paris Conservatories and at the Sibelius Academy jazz faculty. He has won major prizes at prestigious international festivals (Montreux, La Défense). The Arts Promotion Centre Finland awarded Rissanen artist's grants in 2009, 2012 and 2016.

Samuli Kosminen is one of Finland's top drummers/percussionists. As a musician, composer and producer, Kosminen has collaborated with numerous internationally

renowned artists such as Kronos Quartet, Hauschka, Jónsi (from Sigur Rós), Jóhann Jóhannsson, Ólafur Eliasson, Alex Somers, Valgeir Sigurðsson, Emiliana Torrini, Trey Anastasio, Pekka Kuusisto and many others. He has been featured on over 80 albums and has written music for several theatre pieces and films. For the past decade his main collaborators have been the Icelandic band Múm and the Finnish accordionist Kimmo Pohjonen.

The **Lahti Symphony Orchestra** (Sinfonia Lahti) has, under the direction of Osmo Vänskä (principal conductor 1988–2008), developed into one of the most notable in Europe. From 2011 until 2016 Okko Kamu was principal conductor, succeeded by Dima Slobodeniouk. Since 2000 the orchestra has been based at the wooden Sibelius Hall. The orchestra has undertaken many outstanding recording projects for BIS, winning international awards. The Lahti Symphony Orchestra has performed at prestigious music festivals and venues such as the Amsterdam Concertgebouw, at the Musikverein in Vienna and at the Philharmonie in Berlin, and has toured in Spain, Japan, Germany, South America, the USA and China. Each September the Lahti Symphony Orchestra organizes an international Sibelius Festival.

Conductor, composer and violinist **Jaakko Kuusisto** enjoys an extensive career that was launched by a series of successes in international violin competitions in the 1990s. He is among the most frequently recorded Finnish instrumentalists and has recorded concertos by some of the most prominent Finnish contemporary composers. Kuusisto's own compositions consist of more than 30 opuses: chamber and vocal music, orchestral pieces and operas as well as music for films. His conducting repertoire is equally versatile and ranges from baroque to the latest new works, regardless of genre. Kuusisto performs regularly as soloist and chamber musician, and is currently artistic director of the Oulu Music Festival.

JAAKKO KUUSISTO

KOHTA

vastuu alkaa unista
purista ja kurista
intoo
himoo
rikosta
mut mennyttä ei ulista

kun kaikki menee joko ohi
tai läpi
liikaa valoa kun valaistuu ei usko mitä näki
joka kuva valehtelee
luonto mussa lavertelee
rutikuivas maassa haluan hukkua mä sadeveteen
saanko unohtuu ja maata
jos haava on näin iso onks se enää edes haava
tää on se kylmä kohta mussa
ja jos ei ole vielä löytyy myös se kohta sussa
tää on se kylmä kohta mussa
ja jos ei ole vielä löytyy myös se kohta susta
kato kun mä leviän
kato kun mä leviän

ja kaikki kuoltu ollaa syntymään
me kaikki kuoltu ollaa syntymään
ja taivaasta nähdä voi vain alaspäin
silvät kiinni silmät auki ainoastaa samaa näin
iskut tulee aina takaapäin
silvät kiinni silmät auki ainoastaa samaa näin
kerro mitä mulla enää tääl
helpompi on esittää kai kuollutta ku elävää
se on vahinko ja laukaus
ihmisyyys on hauraus
huomenna oon paukaus

mä mä leviän
mä leviän
Suhun ja suhun ja suhun ja suhun mä leviän

mä leviän
mä leviän
Suhun ja suhun ja suhun mä leviän

aluks sitä ei ees huomaa
anna ku mä suhun huokaan
kaikelta pahalta suojaan
kaikki tää mikä sul on vaan kuonaa
aluks sitä ei ees huomaa
anna ku mä suhun huokaan
kaikelta pahalta suojaan
haluutsä päästä lähemmäs luoja
synti ja siemen on samassa nahassa
paljon on samaa sun hyvä ja pahassa
päästä mut sisään sun pitää
päästä mut sisään sus itää
mä lupaan tunne et mitään
mä lupaan tunne et mitään
mä lupaan tunne et mitään

ensin alkaa paleltaa
mut se kalsa ei tuu ilmasta se tulee alempaa
ja vaikka kuinka lupaa parempaa
lämpösi ku kato kaikkest tulee vähän arempaa
ääriviivojasi kaventaa
kerro miltä tuntuu sit ku ollaa iha kahestaa
ku ollaan ihan kahestaan
kerro miltä tuntuu sit ku hengitys on sakeaa

vai tuntuuko miltään
(tää on se kylmä kohta mussa)
ja sit se viima tulee lujempaa
sun korvat on vaa reiät joissa kylmä tuuli ujeltaa
ja vaik se nahkaasi kai kovettaa
kerro mitä siperia sisälläsi opettaa
jäädyyttää koko mantereen
kuinka sillon tarkenee kylmä katkoo kanteleen
tää on se kylmä kohta mussa se kylmä kohta mussa

kirjotan sen lumeen
uusi jääkausi tulee
ja se tulee olee upeee

mä nään unia joissa me rakastellaan maisemassa
maisemassa, en kerro sen tarkemmin millanen se
maisema on
sä voit päättää ite
millanen se on
tammikuun ensimmäisenä
helmikuun toisena
maaliskuun kolmantena
vastuu alkaa unista
ihmisyyys on hauras
huominen on
ainut tapa olla jäätymättä on hyväksyä se kylmä
kohta mussa
se jääpala kurkussa joko sulaa
tai sit se nielastaan tai sit se jää sinne
mä nään unia joissa

jää
jää mussa
sulaa sussa

jää
jää mussa
sulaa mussa
jää
tää on se kohta mussa

Depending on the context, the Finnish word *kohta* has a number of different meanings including point, place, location; section, paragraph, article; soon, straight away.

JAAKKO KUUSISTO AND THE LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA

The music on this Hybrid SACD can be played back in Stereo (CD and SACD) as well as in 5.0 Surround sound (SACD).

Our surround sound recordings aim to reproduce the natural sound in a concert venue as faithfully as possible, using the newest technology. In order to do so, all channels are recorded using the full frequency range, with no separate bass channel added. If your sub-woofer is switched on, however, most systems will also automatically feed the bass signal coming from the other channels into it. In the case of systems with limited bass reproduction, this may be of benefit to your listening experience.

INSTRUMENTARIUM (Entropia):

2004 ESP Custom Amaze 'Porra' 5-string bass guitar

1964 Fender Precision bass

Random beaten-up EB-0 copy found on the floor of Samuli Kosminen's home studio

RECORDING DATA

Recording	January 2017 (<i>Entropia, Kohta</i>) and May 2017 (<i>Domino Suite</i>) at the Sibelius Hall, Lahti, Finland Producer: Ingo Petry (Take5 Music Production) Co-producers: Lauri Porra and Samuli Kosminen Sound engineer: Fabian Frank Vocals in <i>Kohta</i> recorded at the Lerin paja studio by Tommi Vainikainen Additional recording and programming: Lauri Porra and Samuli Kosminen
Equipment	BIS's recording teams use microphones from Neumann, DPA and Schoeps, audio electronics from RME, Lake People and DirectOut, MADI optical cabling technology, monitoring equipment from B&W, STAX and Sennheiser, and Sequoia and Pyramix digital audio workstations. Original format: 24-bit / 96 kHz
Post-production	Editing and mixing: Ingo Petry Additional editing: Lauri Porra, Samuli Kosminen and Tommi Vainikainen
Executive producer:	Robert Suff

BOOKLET AND GRAPHIC DESIGN

Cover texts: © Lauri Porra 2017, © Jaakko Kuusisto 2017

English translation: Andrew Barnett

Front cover illustration: 'O' [Circle], watercolour, 2007 by Jaakko Mattila, www.jaakkomattila.fi

Back cover photo of Lauri Porra: © Jarmo Katila

Photo of Paperi T: © Sanni Kahilainen

Session photography: © Perttu Saksa

Typesetting, lay-out: Andrew Barnett (Compact Design)

BIS Records is not responsible for the content or reliability of any external websites whose addresses are published in this booklet.

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden

Tel.: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 30

info@bis.se www.bis.se

BIS-2305 © & © 2017, BIS Records AB, Åkersberga.

BIS-2305